

LØFTER OG LØFTEBRUD I DANSK POLITIK

31. oktober 2025 kl. 11-16. Frederik Nielsens Vej 2-4, Aarhus C, lokale M2 1427-246

Løfter er en vigtig del af dansk politik, men vi ved ganske lidt om, hvordan de fungerer. Hvordan ser løftets og løftebruddets tekster ud, og hvordan virker de? Hvilke roller har løfter og løftebrud spillet i dansk politik i nyere tid? Hvordan behandler hhv. medier, borgere og politikere løfter og løftebrud? Disse og lignende spørgsmål diskuterer vi på seminaret, hvor vi samler forskellige fagligheder for at belyse løfter, løftebrud og løftebrudsanklager i dansk politik.

Program

- 11.00: Velkomst og kaffe
- 11.05: **Mathias Bukh Vestergaard** (adjunkt, Statskundskab, AU): *Oppositionspartier afgiver masser af løfter, også lang tid før valgkampen starter.*
- 11.25: **Thorsten Borring Olesen** (professor, Historie, AU): *Den stendøde union*
- 11.45: **Rasmus Mariager** (professor, Historie, KU): *Regeringserklæringen af 30. september 1968*
- 12.05: Frokostpause
- 12.40: Diskussion og spørgsmål til formiddagens oplæg
- 13.05: **Arne Hardis** (journalist, Weekendavisen): *Næsten aldrig*
- 13.25: **Lærke Lundh** (ph.d.-studerende, Retorik, AU): *Løftebrudsanklager: Hvem anklager politikerne og med hvilke formål?*
- 13.45: Pause
- 14.05: **Niels Wium Olesen** (lektor, Historie, AU): *Man har et standpunkt, til man tager et nyt*
- 14.25: Diskussion og spørgsmål til eftermiddagens oplæg
- 14.50: Kaffe og kage
- 15.05: Fælles paneldiskussion modereret af Stefan Iversen (lektor, Retorik, AU)
- 16.00: Tak for i dag

ABSTRACTS

Oppositionspartier afgiver masser af løfter, også lang tid før valgkampen starter

Mathias Bukh Vestergaard, adjunkt, Statskundskab, AU

Kritiske oppositionspartier, der går magthaverne efter i sømmene, er centrale for at have et velfungerende demokrati. Men det er mindst lige så vigtigt, at disse partier tilbyder et konstruktivt alternativ til den siddende regering. Oplægget argumenterer for, at løfter frem for kritik kan være en mere direkte måde for oppositionspartierne at vise vælgerne, hvordan de kan være et alternativ til de eksisterende magthavere. Dette undersøges i en britisk og dansk kontekst i alle opslåede Facebookposts fra de nationale partier siden platformens oprindelse. Analysen viser ikke bare, at oppositionspartier bruger løfter i lige så høj grad som kritik, men også hvornår de bruger det ene retoriske våben frem for det andet.

Den stendøde union

Thorsten Barring Olesen, professor, Historie, AU

"Unionen er stendød, når vi stemmer ja på torsdag". Sådan udtalte daværende statsminister Poul Schlüter op til folkeafstemningen om Fællesakten i 1986. Det var en udtalelse, der ramte Schlüter som en boomerang seks år senere, da han nok engang sendte danskerne til stemmeurnerne: denne gang om netop en Europæisk Union. Spørgsmålet rejser sig derfor, om Schlüter løj i valgkampen 1986 og dermed efterfølgende begik løftebrud. Svaret er måske ikke så enkelt, som det umiddelbart tager sig ud. Oplægget vil diskutere hvorfor.

Regeringserklæringen af 30. september 1968

Rasmus Mariager, professor, Historie, KU

Den 30. september 1968 udsendte justitsminister Knud Thestrup på vegne af VKR-regeringen en pressemeddelelse, hvori det hed, at "registrering af danske statsborgere ikke længere må finde sted alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed". Erklæringen kom som reaktion på flere års ofte intens kritik af politiets registreringer. Nogle kritikere mente ligefrem at vide, at op mod 10 procent af danskerne kunne finde deres navne registeret i de hemmelige kartoteker. Godt 40 år senere afdækkede PET-Kommissionen, at regeringen, fjorten dage inden pressemeddelelsen blev udsendt, havde besluttet, at politiet gerne måtte registrere danskere, der var medlem af lovlige politiske partier, hvis der var andre forhold, der talte for det. Var det et løftebrud at sige en ting offentligt og gøre noget andet bag lukkede døre? Oplægget belyser regeringserklæringen, dens forhistorie, og hvad der skete efterfølgende.

Næsten aldrig

Arne Hardis, journalist på Weekendavisen

Da Jakob Ellemann-Jensen kort før 2022-valget garanterede "aldrig" at ville gøre Mette Frederiksen til statsminister, indskrev han sig blandt dansk politiks store løftebrydere. Garantien blev givet i lyset af mink-affæren og afdækker vigtige faktorer i dansk politik på det tidspunkt: Svækkelsen af blå blok siden valget i 2019 fik blokken til at samles om den mindste fællesnævner: massiv kritik af Frederiksen. Minkskandalen inviterede tilsvarende medierne til en pressedækning, som bestyrkede blå bloks valgte kurs. Som uprøvet leder valgte Ellemann at udtale sig så kategorisk, at det blev fatalt for hans lederskab. Oplægget drøfter samvirket mellem disse faktorer.

Løftebrudsanklagen: Hvem anklager politikerne og med hvilke formål?

Lærke Lundh, ph.d.-studerende, Retorik, AU

Løftebrudsanklagen er en særlig anklagegenre, der ikke nødvendigvis handler om den politiker, som er under anklage. Den kan også have fokus på enten anklageren selv eller de forurettede vælgere. Gennem sagen om efterløn fra 1998 under daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen viser oplægget, at de tre typer fokus eksisterer på tværs af løftebrudsanklager fra forskellige retorpositioner; både fra borgere, medier og politikere.

Man har et standpunkt, til man tager et nyt

Niels Wium Olesen, lektor, Historie, AU

Den socialdemokratiske statsminister Jens Otto Krag havde flere gange før folketingsvalget 22. november 1966 afvist over for offentligheden, at Socialistisk Folkeparti ville få indflydelse på Socialdemokratiets politik. En lille uge efter valget havde Socialdemokratiet og SF indgået en samarbejdsaf-tale. Anklager om løftebrud blev straks rejst fra Venstre, Konservative og Det Radikale Venstre. Men de var faktisk ikke det væsentlige i den borgerlige kritik. Det var selve samarbejdet med venstrefløjs-partiet, ikke løftebruddet over for offentligheden, som stod i centrum. SF blev opfattet som stående uden for rækken af ansvarlige, stuerene partier, man kunne betro landets skæbne. Løftebrudsankla-gerne kom snarere fra pressens side og affødte i et interview med Ekstra Bladet godt tre måneder efter valget Krags kendte sætning "man har et standpunkt, til man tager et nyt". I oplægget undersø-ges denne forskel mellem den borgerlige kritik af Socialdemokratiets valg af samarbejdspartner og mediernes kritik af løftebruddet.

Seminaret er arrangeret i samarbejde med Center for Rhetoric og Center for samtidshistorie.